

בנתיב הבריחה אל המלים הטובות

שירה

או ניבוי אירוני, הרי שאת "הזמור המפורסם" הוא חפש.

"כמפית השלחן יש ציור של תמסח הדי. כסותו מלמלה ותחתוני לבנים. גם תמסח הדי נוש לפעמים במעוזומו הבהטיים הוא ממהר להסתירם בכפו. כמפית השלחן יש ציור של תמסח הדי. שיניו צחות וגומתו כמרכו מצוח. את גומת הדי קרח לו אחד מידידי במפסלת קרח כדי לרסן את מזגו הסוער."

(מתוך "בראש הכרוך והפוך, 1975, עמ' 27)

את מפת-השלחן הקסומה והמזוייכת הזו פרש יהודה ניב ככה בספרו הראשון, לפני 15 שנה. ואילו עכשיו - "עכשיו אני חובט בחוקה בשלחן, מחפש מלים / מדוייקות כדי להעביר לך בנאמנות את זמנות / השדות השואגים בגשם. הלילה הטוב מתגשם / מולי ואני שומע את השעות הקטנות שלו בצפות / כודיות מן הרוץ פנימה מחשבותי העמוקות / אני מניח כוהירות מאחוריך, ערפי שישכבו / חסרי רצון על אבני-השפה. / ... / הנה עכשיו אני מקבל בתודה את תוויהפנים / של אבי המנות. בסוף לא צאטרך / להחזיק תצלום שלו בכיסהחולצה" (עמ' 27)

35. התמונה השדית כאן מדוייקת, ומן החזק לא נותר אלא חידר רק המהול בעצב עמוק. ברבים משירי הספר, העצב כמו מתכוּפף בפני הרזוג: "צבתי לרגע ועמותי ריבצד ועמתי / ריבנה ודאיתי אך כוס התה / המהול / כולב מתקררת לאט על השלחן ולובשת קרח רלוח / של חמיצות קרה מאושה, כמעט כמו החמיצות הפנימיה שלי שאני תקוע איתה קרוב לשנתיים" (עמ' 112).

מלה טובה מדי

באחרים מן השירים קורה, שהרצון לדייק בתם, אודי שמצא ביטוי כלשון ריחודית נקיה, נאה והלמה, מביא את המשורר לידי קצב נשימה, המצא את ביטוי בגלישה אל התגובה או אל התחייפיות. כך, למשל, כשיר "גם העזית השתאומית בעיד" (עמ' 11), שנפתח כלשון נקיה וחושפת ("אתה נוגע / בה כל פעם לשכך את הירדשטי, ומגללל תיאור פרטני ורהט...להטא את הכבלים להרחיק את העגבניות / לשכוף יותר רחוק את תפוחי העץ. צריך להיזהר, היבוי / טעות, מיהברים מעפרים" (שם)). השיר מסתיים בגלישה חסונה אל דימוי קודת, קצת "מודבק": "כמסקיעהחול הנשארים בתחתית / עקוקהמים אתה רואה לעתים אך והם הקסום רוחש" (שם). גם בשיר "הפסקות-הקשמה התבוסות" (עמ' 27), מרסס הכותב את סוף השיר בהבלחה פתאומית לאמונתו:

"בוחיות-הרעת / שפתחו בה את הערב סינתה מקומה לשממון לארמונו; / הקשיים שלי כריבור, הפסקות-החשמל התבוסות כין / שנינו הם חומר-תבועה חשוּב על מוצב אחמתי" (שם).

כשלא רע לו, יהודה ניב הוא במיטבו. אז הוא מוצא מלות-שיסס לרעייתו: "אני נפש אברהם שכמוני / צריך קצת חום, קצת רוח, קצת מלה טובה / לרפרר גם כלילות את אהבתי הקשה" (עמ' 19). לעומת זאת, כשרוח המריבה נושבת, ה"שפל-הרגשי בו / אנו משתכשכים לאחורנה" (עמ' 43) איך הוא מיטיבה עם המשורר, גם לא בשיריו. רק כשהוא מפיק מלים טובות ומפייסות, יוצאים שיריו נשכרים, האפילו העמוד שנ אליה "חלצתך רקו". חבל שתצטנני כצאתך אלי, / חלק בליבך נשאר אצלי האני / סחוב לכדי את מתישת-הדע" (עמ' 38). ברגע טוב נוה עליו גם רוח השירה "דוח הטובה מתרסקת שנית על רלוננו, את פרשת / ירך הרעמות ומקבלת אותי בתודה... / כן, אין טעם שנלך לישון / כלכך מוקדם, החיים יעברו או לידנו כריצה קלה / אם נתמיצים לא נראה כחראי איד היום הקצר / נעטם כבת-זאת כמו תריס נשל של תצות ומתין / נגזזות מבלתיים על עצמי" (עמ' 155). ברגע כזה של חסר, "כרית תפוך" עולה בשיריו רבה רייה ככדי לקבל כפל משמעות (עמ' 446 "כוא שיכני לצדי. הסתתי אל עברך / את כרית" הפוך שתוכלי לשבת כשיכבה").